

BALANS 2017

Opvang - Hervestiging & herplaatsing - Vrijwillige terugkeer

fedasil
FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR
DE OPVANG VAN ASIELZOEKERS

CONTACT

Fedasil

Hoofdzetel

Kartuizersstraat 21

B-1000 Brussel

T +32 2 213 44 11

info@fedasil.be

www.fedasil.be

Ce bilan est également disponible en français.

This review is also available in English.

Verantwoordelijke uitgever: **Jean-Pierre Luxen**, Directeur-generaal | Redactieverantwoordelijke: **Mieke Candaele** | Coördinatie: **Benoît Mansy** | Lay-out: **Marthe De Clercq** | Foto's: **Fedasil, Bas Bogaerts, Belga** | Vertalingen: **Oneliner** en **Fedasil** | Druk: **Geers Offset** (gedrukt op gerecycleerd papier) | Alle rechten voorbehouden - Niets uit deze uitgave mag onder welke vorm ook worden gereproduceerd, niet op elektronische of mechanische wijze en evenmin door fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever | Brussel, mei 2018.

Coverfoto: opvang in een LOI (OCMW van Roeselare) - © Bas Bogaerts

Nieuwe terminologie

Door de omzetting van Europese richtlijnen over de asielpcedure en opvang werden de opvangwet en de vreemdelingenwet aangepast. Met ingang van 22 maart 2018 voert de wet een nieuwe terminologie in. Voortaan spreken we over "verzoek/verzoeker om internationale bescherming" in plaats van "asielaanvraag/asielzoeker" en over "volgend verzoek" in plaats van "meervoudige asielaanvraag". In deze publicatie hanteren we de nieuwe terminologie.

INHOUD

VOORWOORD	5
2017 IN VOGELVLUCHT	6
OPVANG VAN VERZOEKERS OM INTERNATIONALE BESCHERMING	9
HERVESTIGING EN HERPLAATSING	18
VRIJWILLIGE TERUGKEER	21

VOORWOORD VAN DE DIRECTEUR-GENERAAL

© We Have Heart

Ik stel u graag de balans voor van het werkjaar 2017 van het Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers.

De asielcrisis waarmee we in 2015 en begin 2016 werden geconfronteerd en die Fedasil

in de schijnwerpers zette, ligt achter ons.

Vandaag gaan we door een "stroomlijningsfase". Dat is immers het lot van onze organisatie: onze activiteiten moeten we aanpassen aan het ritme van de migratiestromen. In 2017 hebben we ingezet op de afbouw van het opvangnetwerk. In het afgelopen jaar werden niet minder dan 3.000 plaatsen geschrapt.

Op vraag van de federale regering zetten we de afbouw in 2018 voort en schrappen we nog eens 6.500 bijkomende plaatsen. Deze beslissing is een logisch gevolg van het dalende aantal opgevangen personen in het netwerk van Fedasil. De regering heeft als doel om begin 2019 weer de capaciteit van voor de crisis te bereiken (16.600 plaatsen).

2018 staat dan ook in het teken van deze nieuwe reorganisatie van ons netwerk. Daarnaast zijn we ook in de weer met een nieuw "aanmeldcentrum" voor verzoekers om internationale bescherming. Dat is een grootschalig, ambi-

tieus project dat zich over meerdere jaren zal uitstrekken. Het aanmeldcentrum is een mooie gelegenheid om onze activiteiten rond identificatie, registratie en oriëntatie van nieuwkomers opnieuw uit te tekenen. Dankzij het aanmeldcentrum willen we onze samenwerking met de andere asielinstanties vergemakkelijken en verbeteren. Het project moet een meerwaarde vormen voor de migranten en zal onze traditie van kwaliteitsvolle opvang bestendigen.

Meer dan ooit delen we onze expertise over opvang met het buitenland. In 2017 vertrokken 23 Fedasil-medewerkers op missie voor EASO, het Europees Ondersteuningsbureau voor Asielzaken. Het merendeel van de missies vond plaats in de hotspots in Griekenland en Italië, maar ook Cyprus en Bulgarije werden bezocht. Door onze medewerkers eropuit te sturen toont Fedasil dat we solidair zijn met EU-landen die onder een grote migratiedruk staan. Onze deskundigen worden vaak geprezen voor hun professionaliteit, motivatie en vaardigheden. Daar ben ik bijzonder trots op.

In deze balans van het werkjaar 2017 schetsen we ook de meest recente ontwikkelingen op het vlak van hervestiging en herplaatsing van vluchtelingen in België en over vrijwillige terugkeer naar het land van herkomst.

Jean-Pierre Luxen,
14 mei 2018

2017 IN VOGELVLUCHT

Januari De wet over de opvang van verzoekers om internationale bescherming is 10 jaar van kracht. Deze wet bepaalt het principe van materiële hulp voor verzoekers en vertrouwt de uitvoering van deze taak toe aan Fedasil. Later dit jaar organiseert Fedasil een conferentie om de balans op te maken van tien jaar opvangwet.

Februari Fedasil wordt uitgenodigd op een hoorzitting van de parlementaire onderzoekscommissie die werd opgericht na de terreuraanslagen van 22 maart 2016 in Brussel. Fedasil stelt er de maatregelen voor die zijn genomen om radicalisme in het opvangnetwerk te voorkomen en op te sporen.

Februari De eerste niet-begeleide minderjarigen worden opgevangen in de "time out" van het federale centrum in Sugny. Fedasil ondersteunt verschillende gelijkaardige projecten voor minderjarigen van wie de begeleiding moeilijk loopt, en probeert hen zo een nieuwe start te geven.

Sugny

Februari In februari werden 190 migranten herplaatst in België. De "herplaatsing" is een Europese regeling die bepaalt dat lidstaten een deel van de verzoekers uit Griekenland en Italië moeten opvangen. In 2017 werden bijna 900 migranten herplaatst in België.

Maart Fedasil organiseert in Brussel een conferentie over 10 jaar re-integratieprogramma (bijkomende hulp voor vrijwillige terugkeerders). Fedasil en de partners IOM en Caritas International hebben in 10 jaar meer dan 13.000 migranten ondersteund bij hun re-integratie in het land van herkomst.

Brussel

April Het plan voor de afbouw van het opvangnetwerk, waartoe in 2016 is besloten, wordt voortgezet. De eerste bewoners vertrekken uit de individuele woningen van Ciré en Vluchtelingenwerk. Sinds het begin van de reorganisatie werden meer dan 10.000 personen overgebracht naar andere opvangstructuren.

April Fedasil verwelkomt voor het eerst een koningspaar in een van zijn centra. Op 25 april ontmoeten koning Filip en koningin Mathilde enkele niet-begeleide minderjarigen in Dendermonde, Oost-Vlaanderen.

Mei De Belgische cricketfederatie organiseert enkele toernooien voor bewoners van opvangcentra, met subsidies van Fedasil om integratie door middel van sport te stimuleren. Fedasil ondersteunt elk jaar verschillende projecten die de deelname van verzoekers aan de Belgische samenleving aanmoedigen.

Juni Aan het begin van de maand duikt Fedasil onder de symbolische grens van 20.000 opgevangen personen in het netwerk. Sinds februari 2016 verlaten meer personen de opvangstructuren dan er bijkomen. Het aantal bewoners daalt dus permanent.

Juni Een tiental Fedasil-werknemers vertrekt naar Italië, Griekenland, Cyprus en Bulgarije op missie voor EASO, het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken. Fedasil wil zo zijn solidariteit betuigen met EU-landen die onder een grote migratiedruk staan.

Juli De federale Ministerraad van 7 juli gaat akkoord met de oprichting van een aanmeldcentrum op het militair domein in Neder-over-Heembeek (Brussel). Dit centrum zal fungeren als uniek aanmeldpunt voor personen die een verzoek om bescherming willen indienen in België. De werkzaamheden op het domein starten in 2018.

Juli Het opvangcentrum in Dendermonde gaat dicht. In dit tijdelijke centrum werden sinds eind 2015 niet-begeleide minderjarigen (NBMV) opgevangen. De sluiting kadert in het afbouwplan voor het opvangnetwerk.

Augustus Fedasil en Forem ondertekenen een samenwerkingsovereenkomst die het voor verzoekers makkelijker moet maken om toegang te krijgen tot opleidingen en werk in het Waalse Gewest. In 2016 werd al een gelijkaardig akkoord afgesloten met de VDAB.

Rixensart

September Fedasil gaat op missie naar Libanon om de hervestiging van Syrische vluchtelingen voor te bereiden. Fedasil neemt de medische screening van de vluchtelingen op zich en informeert hen over hun toekomstige leven in België. In 2017 werden meer dan 1.000 Syrische vluchtelingen hervestigd in België, een derde kwam uit Libanon.

© Belga - Libanon

November Het federaal parlement keurt een hervorming van het asielrecht goed naar aanleiding van de omzetting van twee Europese richtlijnen (over de asielprocedure en opvangnormen). Er worden wijzigingen doorgevoerd aan enkele bepalingen van de opvangwet en de vreemdelingenwet, die in maart 2018 van kracht worden.

November Het federaal centrum van Lubbeek sluit zijn deuren. Sinds november 2015 bood dit tijdelijke centrum plaats aan 200 verzoekers.

Lubbeek

December Het opvangcentrum van Fedasil in Florennes viert zijn 25e verjaardag. Dit centrum werd in 1992 in allerijl geopend als tijdelijke uitbreiding van het Klein Kasteeltje. Het was het tweede centrum dat werd opgericht in ons land.

Florennes

OPVANG VAN VERZOEKERS OM INTERNATIONALE BESCHERMING

Het aantal verzoekers om internationale bescherming in België is in de loop van 2017 gestabiliseerd. Zo'n 20.000 personen hebben zich bij de Dispatching van Fedasil aangemeld – een daling van 10 % in vergelijking met 2016, en slechts half zoveel als in 2015, toen een recordaantal nieuwkomers in ons land arriveerden.

Syrië is het belangrijkste herkomstland van de verzoekers die in 2017 zijn aangekomen (een kwart van alle nieuwkomers). De meesten bereiken ons land via programma's voor hervestiging van vluchtelingen en herplaatsing van migranten. Andere belangrijke herkomstlanden zijn Afghanistan, Guinee en Irak.

Daling van de bezettingsgraad

Gedurende het hele jaar 2017 (behalve in de maand december) lag de instroom in het opvangnetwerk lager dan de uitstroom. Het aantal opgevangen personen is daardoor gestaag gedaald van 22.900 (begin januari) naar 17.800 (eind december). De bezettingsgraad is gedaald van 86 % naar 76 %.

Ook in 2017 werd het opvangnetwerk verder afgebouwd, in uitvoering van een regeringsbeslissing van 2016: de individuele woningen van Ciré en Vluchtelingenwerk Vlaanderen en de federale centra in Dendermonde en Lubbeek werden gesloten.

Eind 2017 telde het netwerk in totaal 23.300 opvangplaatsen, dat waren er 3.135 minder dan eind 2016. Het doel is om in 2019 opnieuw de "structurele" opvangcapaciteit van voor de crisis te bereiken, namelijk 16.600 plaatsen.

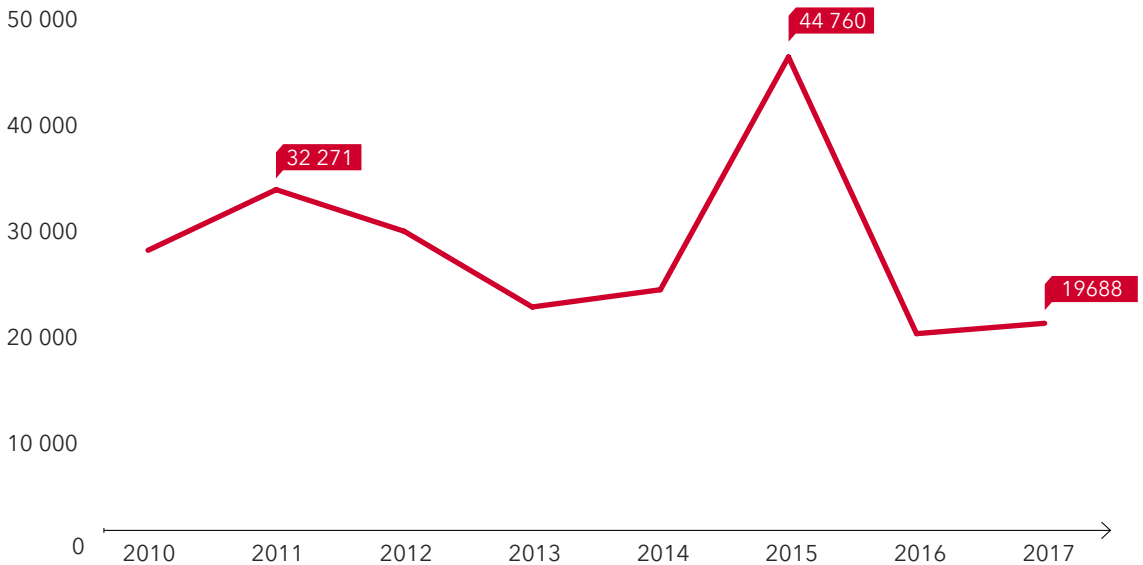
Niet-begeleide minderjarigen

Het aantal niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) is in 2017 stabiel gebleven, met ongeveer 70 aankomsten per maand. De capaciteit voor NBMV's is licht gedaald en een aantal plaatsen voor NBMV's zijn omgevormd tot plaatsen voor volwassenen. Eind 2017 beschikten Fedasil en zijn partners over 2.341 plaatsen.

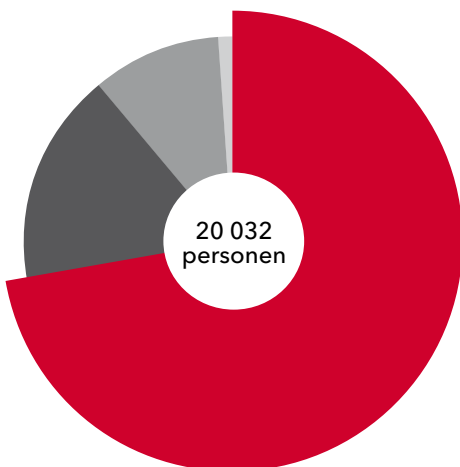
De opgevangen jongeren zijn hoofdzakelijk jongens van 16 en 17 jaar uit Afghanistan.

[Meer info op: www.fedasil.be](http://www.fedasil.be)

Evolutie van het aantal personen die een verzoek om internationale bescherming indienen in België / 2010-2017 (bron CGVS)

Aanvragen voor opvang bij de Dispatching van Fedasil in 2017

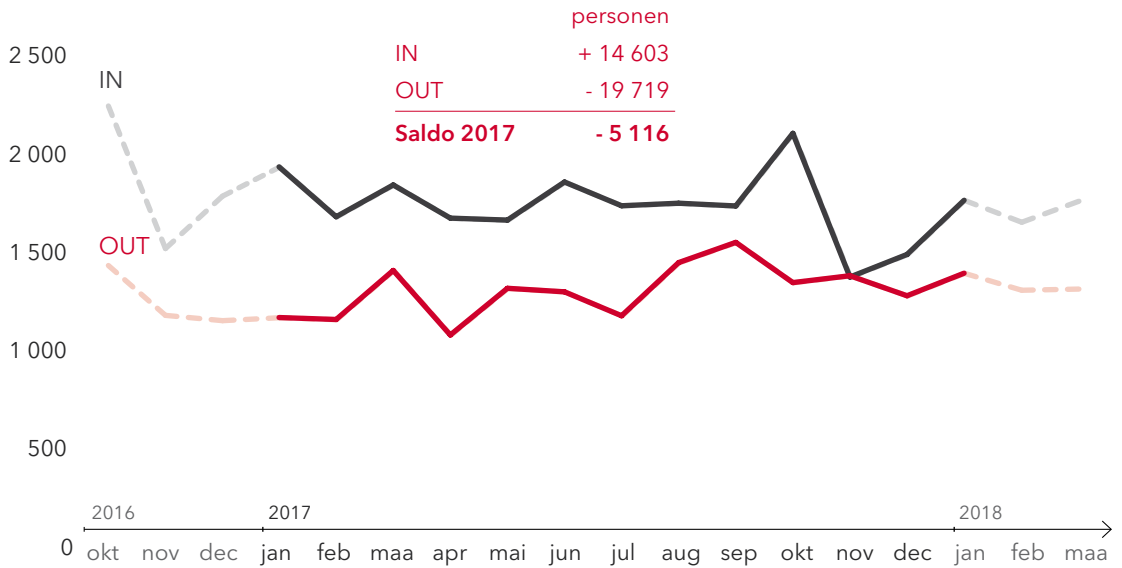
	Personen
● Opgevangen personen (toewijzingen)	14 603
Niet-opgevangen personen	5 429
● <i>Volgende verzoeken*</i>	3 435
● <i>No show**</i>	1 984
● <i>Niet-toewijzingen***</i>	10
Totaal	20 032

* Het recht op opvang geldt niet automatisch voor personen die een tweede (of volgend) verzoek om bescherming indienen.

** Personen die geen opvangplaats wensen

*** EU-burgers

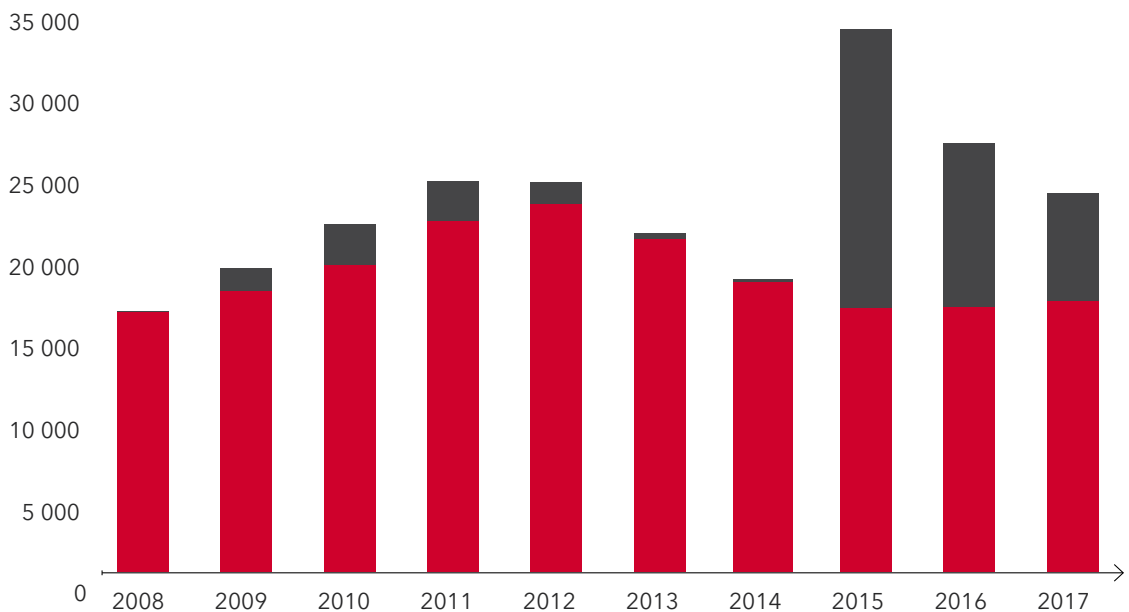
Aankomsten en vertrekken in het opvangnetwerk in 2017

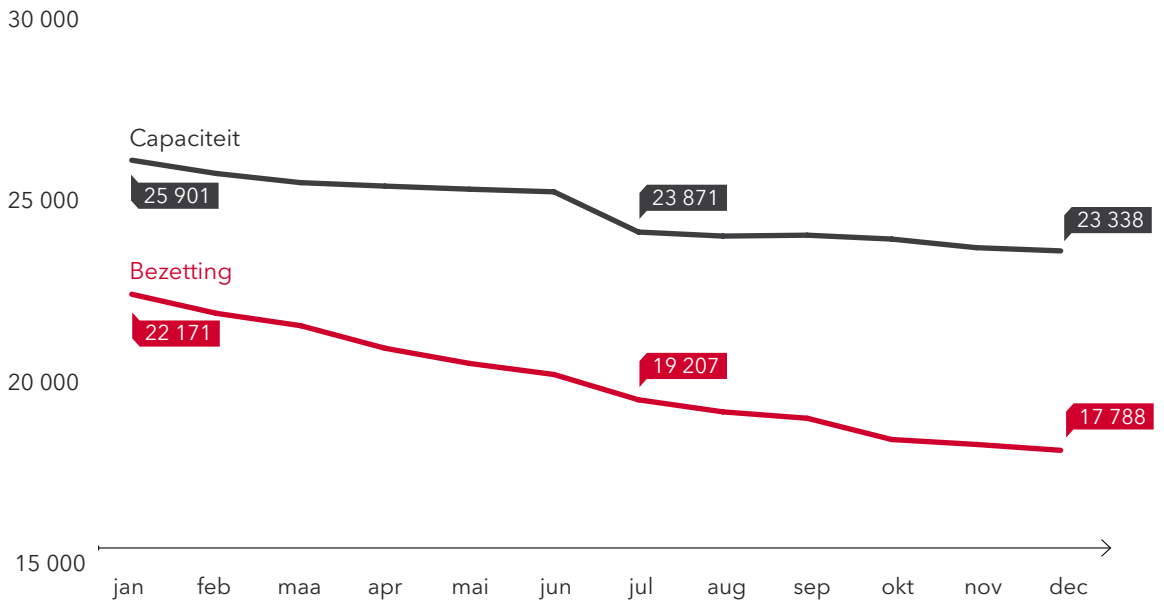
Evolutie van de opvangcapaciteit / 2008-2017

Situatie eind december van elk jaar

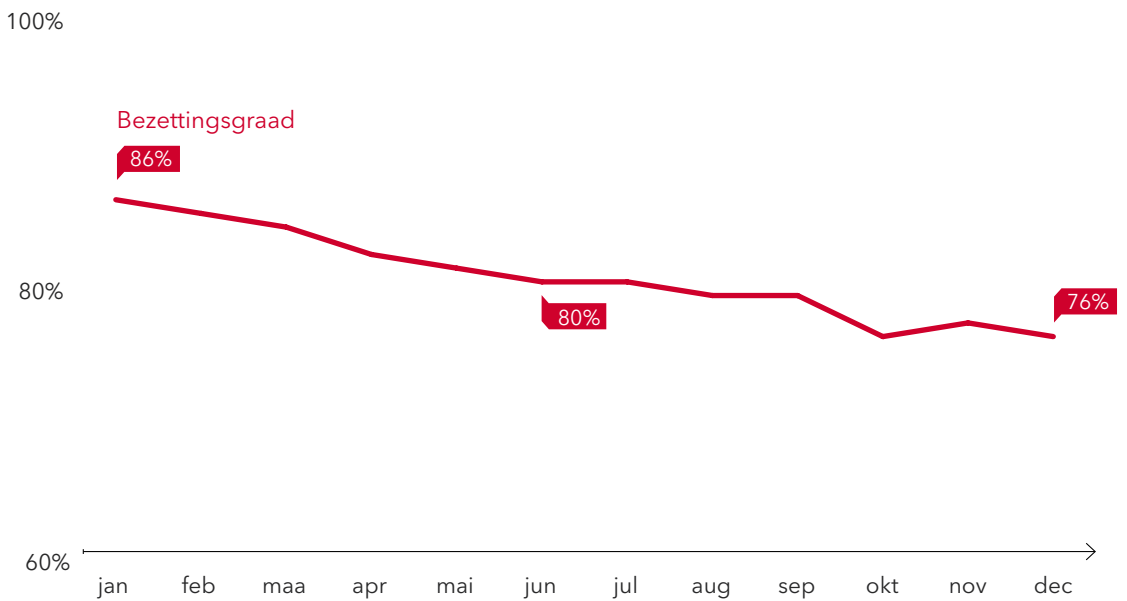
- Structurele opvangcapaciteit
- Tijdelijke opvangcapaciteit (waarvan noodopvang/transit) en bufferplaatsen

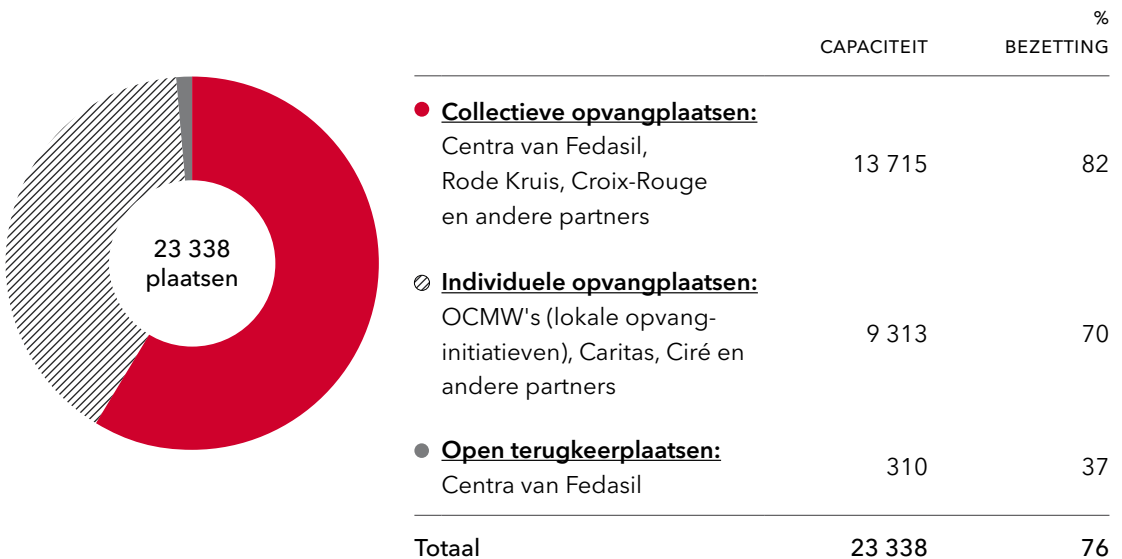
Evolutie van de opvangcapaciteit en de bezetting in 2017

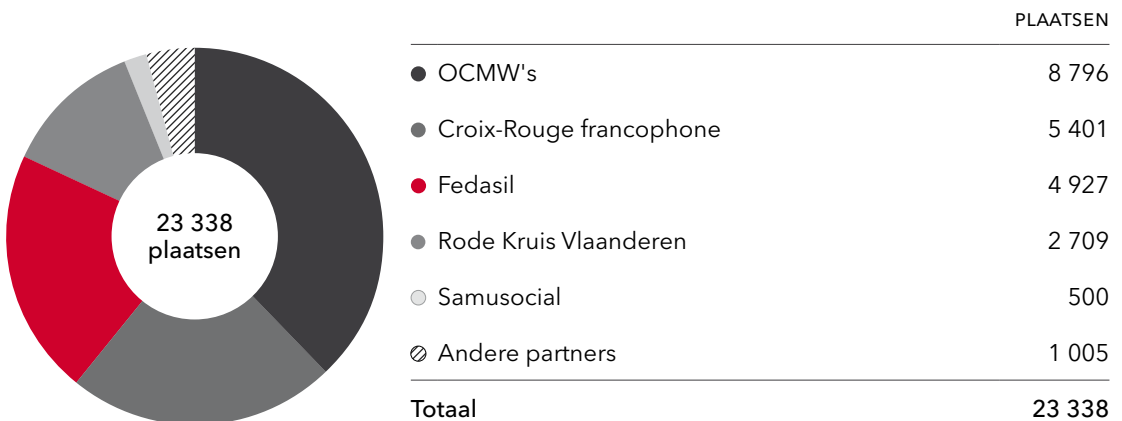
Evolutie van de bezettingsgraad in 2017

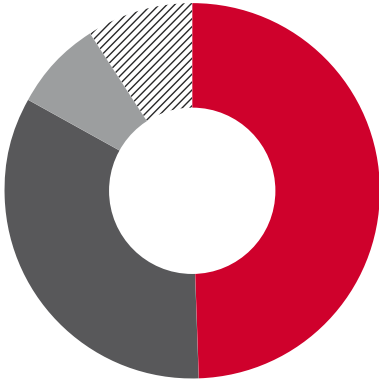
Type opvangplaatsen / eind 2017

Aandeel opvangpartners / eind 2017

Profiel van de gearriveerde personen in 2017

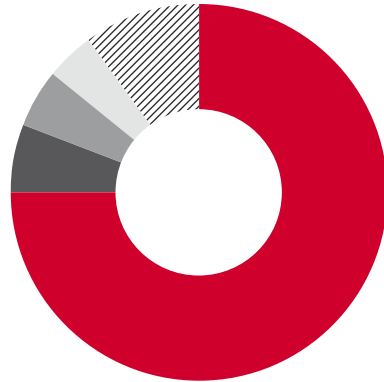

	%
● Gezinnen	50
● Alleenstaande mannen	34
● Alleenstaande vrouwen	8
⊘ Niet-begeleide minderjarigen	9

	%
● Syrië	24
● Afghanistan	9
● Guinee	6
● Irak	5
● Eritrea	4
● Albanië	4
● Palestina	4
⊘ Andere	44

Staat van de procedure van de opgevangen personen / eind 2017

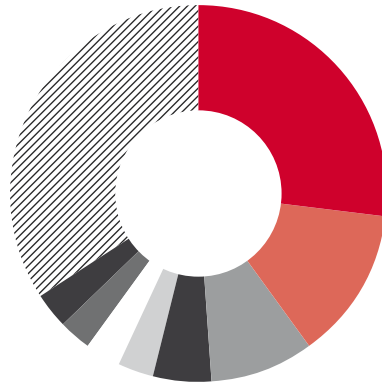

	%
● Verzoekers van internationale bescherming (niet-begeleide minderjarigen inbegrepen) van wie het dossier in behandeling is	75
● Personen met een verblijfsvergunning	6
● Hervestigde vluchtelingen	5
○ Personen in open terugkeerplaatsen	4
⊘ Andere	10

Profiel van de opgevangen personen / eind 2017

	%
● Gezinnen	50
● Alleenstaande mannen	36
● Alleenstaande vrouwen	6
⊘ Niet-begeleide minderjarigen	8

	%
● Afghanistan	27
● Syrië	13
● Irak	9
● Guinee	5
○ Rusland	3
○ Congo (DRC)	3
● Palestina	3
● Eritrea	3
⊘ Andere	34

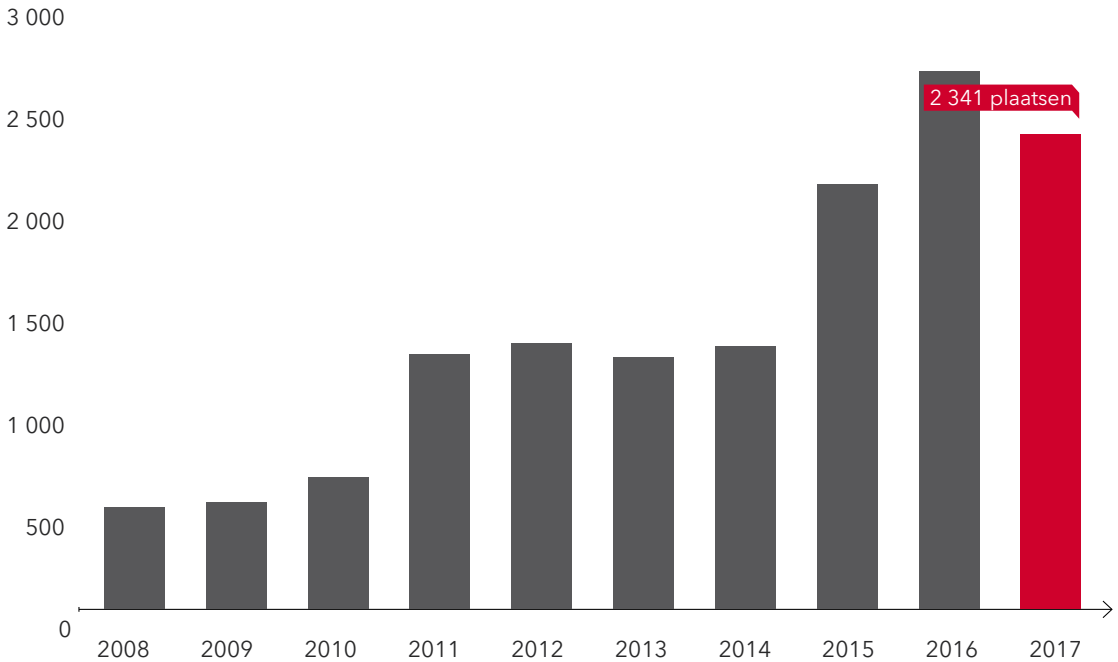
	%
● Mannen	67
● Vrouwen	33

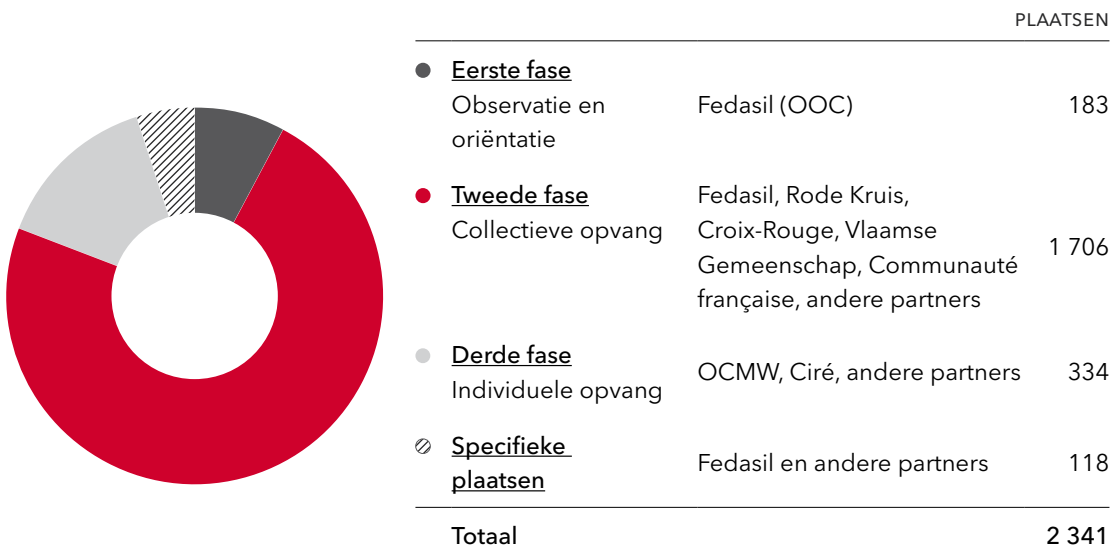
	%
● Volwassenen	67
● Minderjarigen	33

Evolutie opvangcapaciteit voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) / 2008-2017

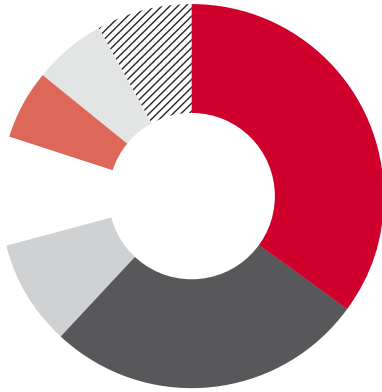
Situatie eind december van elk jaar

Niet-begeleide minderjarigen: capaciteit per opvangfase / eind 2017

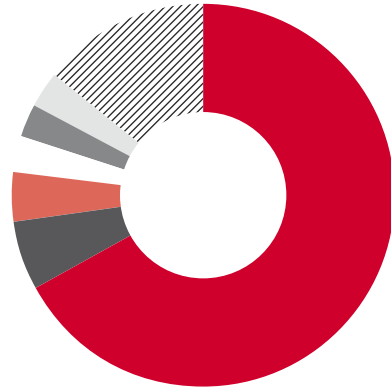

Niet-begeleide minderjarigen: aandeel opvangpartners / eind 2017

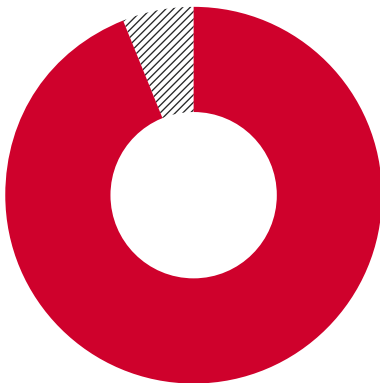
	PLAATSEN
● Fedasil	819
● Croix-Rouge francophone	625
● OCMW's	221
● Rode Kruis Vlaanderen	213
● Vlaamse Gemeenschap	145
● Communauté française	130
⊘ Andere	188
Totaal	Totaal

Profiel van de opgevangen NBMV / eind 2017

	%
● Afghanistan	67
● Guinee	6
● Eritrea	4
● Albanië	3
● Somalië	3
● Syrië	3
⊘ Andere landen	14

Profiel van de opgevangen NBMV / eind 2017

	%
● Jongens	94
⊘ Meisjes	6

	%
● 17 jaar en ouder	48
● 16 jaar	28
● 15 jaar	15
● 14 jaar	5
⊘ 13 jaar en minder	4

HERVESTIGING EN HERPLAATSING

Het aantal migranten dat België bereikt via het hervestigingsprogramma en het herplaatsingsmechanisme is sterk gestegen. In 2017 werden in totaal 2.208 personen opgevangen, tegenover 652 in 2016.

Hervestigingen in stijgende lijn

Sinds 2013 heeft België een structureel programma voor hervestiging (resettlement) en verbindt het zich ertoe elk jaar een contingent vluchtelingen op te vangen die geen of weinig integratieperspectieven hebben in het land van eerste opvang.

In 2017 zijn in het kader van het hervestigingsprogramma 1.309 vluchtelingen aangekomen in België, drie keer meer dan in 2016. 90 % van de vluchtelingen zijn Syriërs die door de oorlog zijn gevlucht naar de buurlanden van Syrië (Turkije, Libanon...). De anderen zijn een groep Congolese vluchtelingen uit Oeganda.

Voor meer info: www.hervestiging.be

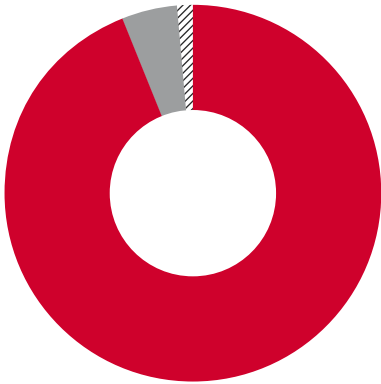
Herplaatsing vanuit Griekenland en Italië

De herplaatsing van verzoekers om internationale bescherming is een mechanisme dat de Europese Unie eind 2015 heeft ingevoerd om de lidstaten die een hoge migratiedruk ervaren te ontlasten: de verzoekers die in Italië en Griekenland worden geregistreerd, worden verdeeld tussen de verschillende lidstaten.

In 2017 zijn er daardoor 899 migranten aangekomen in België: 514 vanuit Griekenland (vooral Syriërs), en 385 vanuit Italië (vooral Eritreeërs).

De hervestigings- en herplaatsingsprogramma's worden ondersteund door Europese financiering (AMIF).

Profiel van de hervestigde vluchtelingen in België in 2017

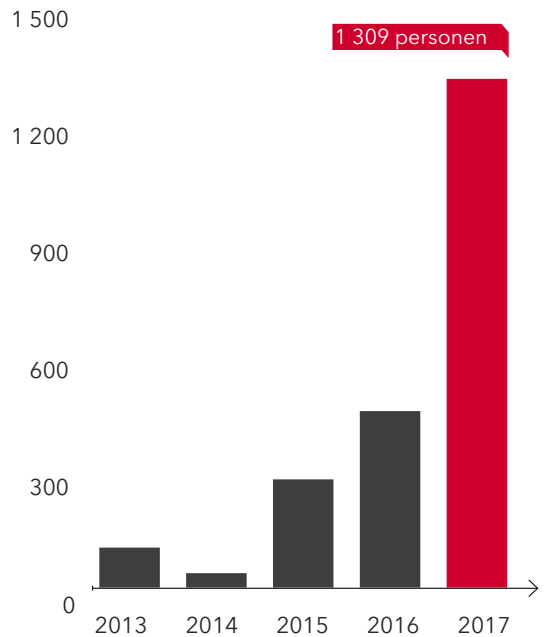

	PERSONEN
● Gezinnen	1262
● Alleenstaande mannen	34
▨ Alleenstaande vrouwen	13
Totaal	1309

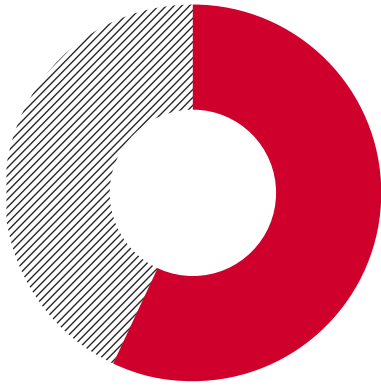

HERKOMSTLAND	LAND VAN EERSTE OPVANG	PERSONEN
● Syrië	Turkije	721
● Syrië	Libanon	299
● Syrië	Jordanië	156
● Syrië	Irak	15
● Congo (DRC)	Oeganda	118
Totaal		1 309

Aantal vluchtelingen aangekomen in België in het kader van hervestiging

Profiel van de herplaatste verzoekers in België in 2017

AANKOMSTLAND (IN DE EU)	PERSONEN
● Griekenland	514
⊘ Italië	385
Totaal	899

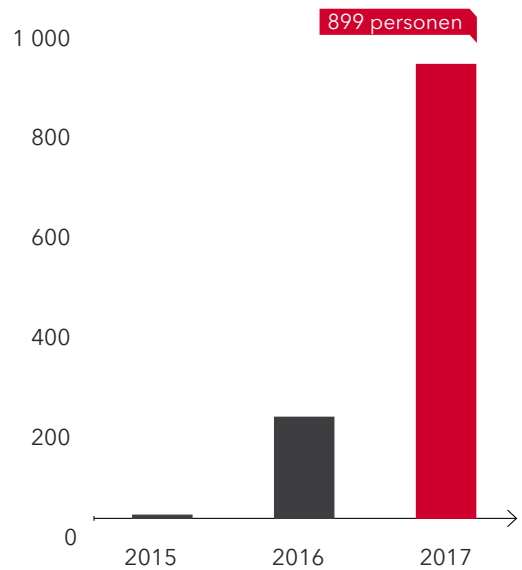

PROFIEL	PERSONEN
● Gezinnen	520
○ Alleenstaande mannen	282
● Alleenstaande vrouwen	71
⊘ NBMV	26
Totaal	899

HERKOMSTLAND	PERSONEN
● Syrië	522
○ Eritrea	358
● Irak	11
⊘ Andere	8
Totaal	899

Aantal herplaatste verzoekers in België (2015-2017)

VRIJWILLIGE TERUGKEER

In 2017 heeft België voor gemiddeld 320 personen per maand een vrijwillige terugkeer georganiseerd. In totaal zijn 3.827 migranten vrijwillig teruggekeerd naar hun land van herkomst. Meer dan 40 % van hen heeft bijkomende hulp gekregen om de re-integratie in hun land vlotter te laten verlopen.

Daling van het aantal terugkeerders

Tegenover 2016 is het aantal terugkeerders met 10 % gedaald. Deze daling is deels te verklaren door de daling van het aantal verzoekers om internationale bescherming in 2016 en 2017. Verhoudingsgewijs zijn er dan ook minder kandidaat-terugkeerders vanuit België. In 2017 zijn er vooral minder Iraakse en Afghaanse verzoekers teruggekeerd.

Focus op migranten zonder wettig verblijf

Er keren daarentegen wel meer migranten terug die illegaal in ons land verblijven. Het gaat vooral om Oekraïense en Roemeense migranten die nooit een verzoek om bescherming hebben ingediend in België.

Fedasil en zijn partners besteden extra aandacht aan migranten zonder wettig verblijf. Zo ging

Fedasil nieuwe samenwerkingsverbanden aan met verenigingen die nauw contact hebben met de migrantengemeenschappen. Fedasil heeft in 2017 meer dan 1.600 eerstelijnsmedewerkers van deze verenigingen geïnformeerd over vrijwillige terugkeer.

Terugkeerloketten van Fedasil

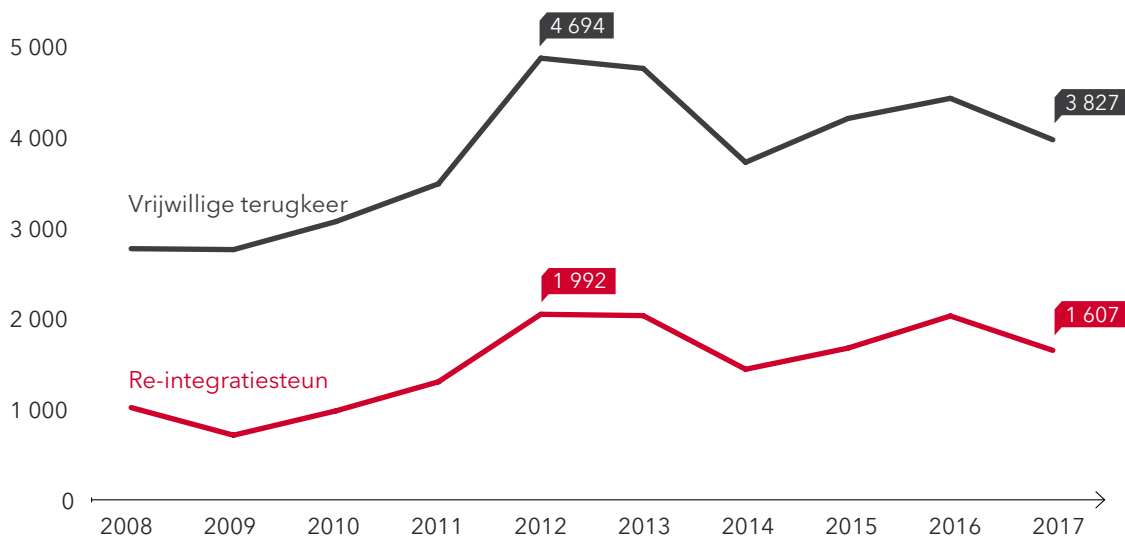
Om de migranten buiten het opvangnetwerk te bereiken, beschikt Fedasil over vijf terugkeerloketten: in Brussel, Gent, Luik, Antwerpen en Charleroi. De medewerkers beantwoorden er alle vragen van migranten en regelen hun eventuele terugkeer.

De terugkeerconsulenten van Fedasil in de terugkeerloketten en de opvangcentra hebben de helft van de terugkeerders in 2017 begeleid. De andere kandidaat-terugkeerders werden begeleid door onze partners.

Het Belgische programma voor vrijwillige terugkeer krijgt Europese financiering uit het AMIF.

[Meer info op: www.vrijwilligeterugkeer.be](http://www.vrijwilligeterugkeer.be)

Evolutie vrijwillige terugkeer vanuit België (aantal personen) / 2008-2017

Opmerking

Sinds 2013 worden ook de vrijwillige terugkeerreizen georganiseerd door de Dienst Vreemdelingenzaken in deze cijfers opgenomen: dat waren er 205 in 2013, 141 in 2014, 67 in 2015, 47 in 2016, 83 in 2017. Deze cijfers bevatten echter niet de vrijwillige vertrekkers (in het kader van de Dublin-conventie) naar EU-landen waar de migranten al een verzoek om bescherming hadden ingediend (die ook worden georganiseerd door de Dienst Vreemdelingenzaken).

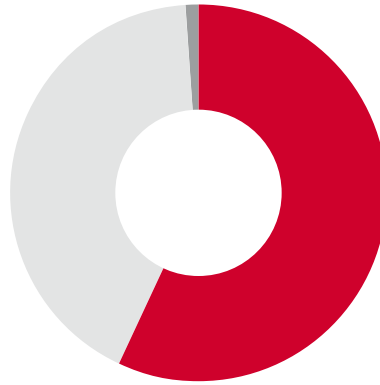
Belangrijkste bestemmingslanden in 2017

GLOBAAL AANTAL TERUGKEERDERS (MET EN ZONDER RE-INTEGRATIESTEUN)		AANTAL TERUGKEERDERS MET RE-INTEGRATIESTEUN	
Oekraïne	906	Irak	352
Roemenië	624	Georgië	263
Irak	377	Oekraïne	171
Brazilië	285	Albanië	85
Georgië	282	Rusland	81
Albanië	134	Afghanistan	51
Mongolië	106	Kosovo	49
Kosovo	91	Armenië	47
Rusland	88	Marokko	44
Slovakije	79	Servië	39
Andere	855	Andere	425
Totaal	3 827	Totaal	1 607

Profiel van de terugkeerders in 2017

	PERSONEN
● Verzoekers om internationale bescherming	704
○ Uitgeprocedeerde verzoekers	938
⊘ Migranten zonder wettig verblijf	2185
Totaal	3827

	PERSONEN
● Alleenstaande mannen en vrouwen	2175
○ Gezinnen	1618
● Niet-begeleide minderjarigen	34
Totaal	3827

Fedasil is belast met de opvang van verzoekers om internationale bescherming en andere doelgroepen in België. Fedasil staat in voor de kwaliteit en gelijkvormigheid binnen de verschillende opvangstructuren. Daarnaast coördineert Fedasil het programma voor vrijwillige terugkeer naar de herkomstlanden.

Deze balans herneemt de belangrijkste gebeurtenissen en cijfers van het jaar 2017 op het vlak van opvang, hervestiging, herplaatsing en vrijwillige terugkeer. U vindt meer informatie en nieuws over onze organisatie op de website www.fedasil.be

www.fedasil.be